

Ulusal Özgün Eğitim Araştırmaları Dergisi

Araştırma Makalesi

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Merdiye Kıran

merdiye5959@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Sinem Berkil

sinemreylul0505@gmail.com

Hüreyya Yılmaz

omt63724@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Ufuk Kandur

uf_kan58@hotmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Bu tez çalışması, meslek liselerinde görev yapan kültür dersi öğretmenlerinin karşılaştığı sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmanın diğer bir amacı, meslek liselerinde kültür derslerinin etkili bir şekilde işlenebilmesi ve öğrencilerin bu derslere olan ilgisinin artırılması için eksikler, sorunların belirlenmesi ve çözüm yollarının ilgili kurumlara iletilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin okul içerisinde karşılaştıkları problemlerin var olduğunu ve bu problemleri çözerken de öncelikle problemi anlamaya, gerektiğinde öğrencileri dinlemeye, sınıf rehber öğretmene başvurdıkları, okul rehber öğretmeninden destek aldıkları halen de problemi çözememişlerse okul müdürü ve aile ile iletişime geçtikleri tespit edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin meslek lisesinde görev yapmaları sebebiyle kendi branşları olan kültür derslerinin öğrenciler tarafından önemsenmediğini, ders sayısı az olan derslere öğrencilerin girmek istemediğini, kredili sistem nedeniyle öğrencilerin meslek derslerine yöneldiğini, öğrencilerin akademik bilgiye karşı önyargılı olduklarını belirtmişlerdir. Meslek lisesinde görev yapan öğretmenler branşları olan kültür derslerinin öğrenciler tarafından önemsenmediğini belirtmişlerdir. Ders geçme ve kredili sistemin incelenip düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Meslek Liseleri, Kültür Dersi, Nitel Araştırma

Abstract

This thesis aims to investigate the problems encountered by culture course teachers working in vocational high schools and to suggest solutions to these problems. Another aim of this study is to determine the deficiencies and problems and to convey the solutions to the relevant institutions in order to effectively teach culture courses in vocational high schools and to increase students' interest in these courses. As a result of the research, it was determined that the teachers had problems they encountered in the school and when solving these problems, they first tried to understand the problem, listen to the students when necessary, apply to the class counselor, get support from the school counselor, and if they still could not solve the problem, they contacted the school principal and the family. Participant teachers stated that because they were working in vocational high schools, students did not attach importance to culture courses in their branches, students did not want to take courses with fewer courses, students turned to vocational courses due to the credit system, and students were prejudiced against academic knowledge. Teachers working in vocational high schools stated that culture courses, which are their branches, are not considered important by students. It can be said that the course passing and credit system should be examined and organized.

Key words: Vocational High Schools, Culture Course, Qualitative Research

GİRİŞ

Eğitim sistemi, bireylerin mesleki becerilerini geliştirmenin yanı sıra genel kültürel birikimlerini de artırmayı hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda, meslek liseleri, öğrencilere meslek eğitimi sunmanın yanı sıra kültür derslerini de içeren bir müfredat sunarlar. Ancak, meslek liselerinde görev yapan kültür dersi öğretmenleri, farklı zorluklarla karşılaşabilirler.

Meslek liselerinde görev yapan kültür dersi öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar, çeşitli faktörlerden kaynaklanabilir. Örneğin, öğrencilerin mesleki eğitime odaklanmış olmaları nedeniyle kültür derslerine olan ilgileri düşük olabilir. Ayrıca, sınıfların büyüklüğü, öğrenci davranışları ve program yoğunluğu gibi faktörler de öğretmenlerin işlerini zorlaştırabilir. Bu sorunların farkındalığı, çözüm sürecinin başlangıcıdır.

Buna göre bu sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilmesi gerektiği ihtiyacı ortaya çıktığından bu araştırmanın problem durumu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışması, meslek liselerinde görev yapan kültür dersi öğretmenlerinin karşılaştığı sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmanın diğer bir amacı, meslek liselerinde kültür derslerinin etkili bir şekilde işlenebilmesi ve öğrencilerin bu derslere olan ilgisinin artırılması için eksikler, sorunların belirlenmesi ve çözüm yollarının ilgili kurumlara iletilmesi amaçlanmıştır.

Alt Amaçlar

1. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları okul içi problemler nelerdir?
2. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf içi problemler nelerdir?
3. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerin aile yaşantısıyla ilgisine yönelik görüşleri nelerdir?
4. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde görev yapan öğretmenler karşılaştıkları problemlere yönelik ne tür çözüm önerileri ortaya koymuştur?

Araştırmanın Önemi

Öğretmenler, görevlerini yaparken birçok farklı problemle karşılaşabilirler. Karşılaşılan problemlerin kaynakları öğrenci, öğretmen, okul binası, okul bulunduğu çevre, okul çevresinin sosyal, kültürel, politik ve ekonomik durumu, okul kültürü ve iklimi olabilir.

Araştırma, öğretmen görüşlerine göre önemli bir konu olan problem çözmeye odaklanmıştır. Okul yönetiminde, problem çözme, sürekli değişen eğitim ortamının çeşitli kısıtlamaları altında milli eğitimin hedeflerinden hareket ederek, elde edilen okulun eğitim amaç ve hedeflerine ulaşmasına odaklanır. Alana kaynak olamsı ve araştırmacılara fikir vermesi yönüyle de önemli bir çalışma olacağı ifade edilebilir.

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Araştırma ve Literatüre Katkı: Bu tez çalışması, meslek liselerinde görev yapan kültür dersi öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri hakkında bilimsel bir araştırma sunmayı amaçlar. Bu şekilde, alanda yapılan araştırmaları zenginleştirir.

Mesleki eğitim, bir meslek veya iş dalında becerilerin kazanılması, bilginin geliştirilmesi ve mesleki yetkinliklerin artırılması amacıyla yapılan eğitim sürecidir. Mesleki eğitim, genellikle teorik ve pratik bileşenleri bir araya getirerek, kişinin meslek alanında başarılı olabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kazanmasını hedefler.

Mesleki eğitim, çeşitli sektörlerde ve mesleklerde farklı şekillerde uygulanabilir. İşletme yönetimi, mühendislik, sağlık hizmetleri, bilgi teknolojileri, otomotiv, turizm ve gastronomi gibi birçok alanda mesleki eğitim programları bulunmaktadır.

Meslek liseleri, öğrencilere mesleki beceriler kazandırmayı hedefleyen eğitim kurumlarıdır. Meslek liselerinde genellikle teorik derslerin yanı sıra mesleki eğitim atölyeleri veya laboratuvarları bulunur. Bu atölyelerde öğrencilere mesleklerine yönelik uygulamalı eğitim verilir. Meslek liselerinde çeşitli meslek dallarında eğitim programları sunulur. Örneğin, elektrik, elektronik, makine, otomotiv, inşaat, mutfak, giyim, sağlık, grafik tasarım, bilişim gibi farklı alanlarda meslek liseleri bulunur.

Meslek liseleri, farklı alanlarda mesleki eğitim programları sunan çeşitli türlerde olabilir. İşte yaygın olarak karşılaşılan bazı meslek lisesi türleri:

Meslek liselerinde kültür dersleri, genellikle öğrencilerin mesleki eğitimlerine odaklandıkları bir ortamda yer alır. Bu nedenle öğrencilerin kültür derslerine olan motivasyonları düşük olabilir.

YÖNTEM

Bu araştırma, mevcut bulunan koşullarda yaşananları yorumlama ve anlamlandırma için uygun olan tarama türünde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, Balcı'nın (2013) ifadesine göre, nitel araştırma modeli benimsenmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi tekniklerle gerçekleştirilen, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına odaklanan bir araştırma sürecidir.

Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan içerik analiz yaklaşımı tercih edilecektir. Bu analiz türünde amaç, elde edilen bulguları düzenli bir şekilde sıralamak ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 256).

Bu ifadeler, araştırmanın temel yöntemini ve kullanılan analiz türünü açıklamakta ve Balcı ile Yıldırım ve Şimşek'in çalışmaya yönelik metodolojik katkılarını vurgulamaktadır. Çalışmada meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin alınması için görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmada ulaşılan bulgular ve çıkarılan sonuçların genellenmek istendiği araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında resmi meslek liselerinde görev yapan gönüllü 10 öğretmenlerden oluşmuştur.

Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmada görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme, nitel yöntemlerden en sık kullanılanı olup insanların bakış açılarını ortaya koymada kullanılan yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın verileri, görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında araştırmanın amacına uygun olarak ilgili alan yazın ayrıntılı bir biçimde taranarak konu ile ilgili proje ödevleri, makaleler, tezler, kitaplar ve dijital kaynaklar incelenmiştir. Hazırlanan taslak bilgi toplama aracı Türkçe öğretmenlerine incelettirilerek soruların açık ve anlaşılır olması sağlanmıştır. Bu incelemede katılımcıları rahatsız eden herhangi bir ifadenin bulunup bulunmadığı da incelemeye alınmıştır. Kişisel bilgi formu ve açık uçlu soruların bir araya getirilmesiyle oluşturulması düşünülen görüşme formu alanında uzman akademisyenlerin ve araştırma örneklemini dışındaki okul yöneticilerinin görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda yapılan düzeltmelerle görüşme formuna son şekli verilmiştir. Araştırmada kullanılması düşünülen görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, kişisel bilgilerine yönelik sorulara yer verilmiş olup ikinci bölümde öğretmenlerin görüşlerine yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Kişisel bilgiler formunda, araştırmanın amacı kısaca belirtilerek uygulama için yönergeye yer verilmiştir. Bu formda katılımcılardan cinsiyet, kıdem, eğitim durumları, branş, çalışılan okulun bulunduğu sosyo-ekonomik durumu istenmiş; kimlik bilgilerini ortaya koyacak ifadeler yer verilmemiştir. Görüşme formunda yer alan sorular araştırmanın alt-amaçları ile uyumludur.

Verilerin Analizi ve Yorumu

Bu çalışma kapsamında, katılımcı öğretmenler belirlenirken gönüllülük esasına dayanılarak seçilmiş ve yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme sürecinde, öğretmenlerin konuyla ilgili düşünce ve görüşlerine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formu, çalışma grubuna bizzat dağıtılmıştır.

Öğretmenlere, düşüncelerini belirtmeleri için form üzerinde yer alan sorulara yazılı cevap vermeleri istenmiştir. Bu şekilde, öğretmenlerin düşüncelerini serbestçe ifade etmeleri sağlanmıştır. Görüşmeler, genellikle ortalama 15 dakika süresinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere, görev yaptıkları okullar hakkında herhangi bir önceden bilgi verilmemiş ve bu sayede katılımcıların yanıtlarının daha özgün ve doğrudan olması hedeflenmiştir. Bu yöntemle, öğretmenlerin görüşlerinin daha tarafsız ve açık bir şekilde ortaya konması amaçlanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Buna göre elde edilen tema ve alt temalar tablo halinde sunulmuştur. Sorasında yorumlar ve örnek ifadeler yer verilmiştir. Uzman görüşü alınarak gerekli düzenlemeler yapılarak son hali verilmiştir. Uzman görüşü ile araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu aşamasında veri toplama aracından elde edilen verilerle ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Dahil Olan Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Alt Değişken	Frekans
Cinsiyet	Kadın	9
	Erkek	11
Kıdem Yılıınız	1 – 5	10
	6 – 10	2
	11 – 15	7
	16 – 20	-
	21 – 25	-
	26+	1
Mezun Olduğunuz Fakülte	Eğitim Fakültesi	16
	Fen Edebiyat Fakültesi	1
	İlahiyat Fakültesi	2
	Diğer	1
Okulunuzun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Durumu	Düşük	3
	Orta	17
	Yüksek	-
Branş	Kimya Teknolojisi	3
	Beden Eğitimi	3
	Matematik	2
	Biyoloji	2
	Din Kültürü	3
	Türk Dili ve Edebiyatı	5
İngilizce	2	

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların demografik özellikleri olarak 9'u (%45) kadın, 11'i (%55) erkektir. Kıdem yılı olarak 10'u (%50) 1 – 5 yıl, 2'si (%10) 6 – 10 yıl, 7'si (%35) 11 – 15 yıl, 1'i (%5) 26+ tecrübeye sahiptir. Katılımcıların mezun oldukları okullar olarak 16'sı (%80) eğitim fakültesi, 1'i (%5) fen edebiyat fakültesi, 2'si (%10) ilahiyat fakültesi, 1'i (%5) diğer fakülte'dir. Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik durumu olarak 3'ü (%15) düşük, 17'si (%85) orta düzeydedir. Katılımcıların 3'ü (%15) Kimya Teknolojisi, 3'ü (%15) Beden Eğitimi, 2'si (%10) Matematik, 2'si (%10) Biyoloji, 3'ü (%15) Din Kültürü, 5'i (%25) Türk Dili ve Edebiyatı, 2'si (%10) İngilizce branşındadır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşme formunu doldurmaları istenmiştir. Görüşme formunda sorulan sorular ve katılımcıların görüşleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

Katılımcılara “Okulda bir problemle karşılaştığınızda bu problemi nasıl çözmeye çalışırsınız?” şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“(K1): MEB yasasına uygun şekilde sorunu çözmeye çalışırım. gereken profilde çözerim. (İdare, veli, öğrenci ve sorunla ilgili uzman), (K4): İlk önce kendim çözmeye çalışırım. Eğer çözemeyeceğim boyuttaysa idareye bildiririm. (K5): Kendimizin çözemeyeceği bir durum ise ilgili birime bildiririz. (K7): İlk önce kendim çözmeye çalışırım. Eğer çözemeyeceğim boyuttaysa idareye

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

bildiririm. (K9): Karşılaştığım probleme göre değişir. Yani öğrenciyle bir problem yaşıyorsam öğrencinin kendisiyle sınıf öğretmeni ya da velisiyle çözmeye çalışırım. (K11): İdare ile konuşarak. (K14): Problemin kaynağını tespit etmeye çalışırım. Bu probleme sebep olan unsurları anlamaya çalışarak işbirliği ve danışma içerisinde çözme yoluna giderim. (K15): İlk olarak problemin tanımlamasını yaparım. Bu süreçte problemin taraflarını ve kaynaklarını dinlemeye çalışırım. Olası çözüm yollarını düşünür ve tasarlarım. Çözüm yollarını uygulamaya koyarım. Uyguladığım çözüm yolu başarısız olursa yeni çözüm yolunu denerim. (K16):

Katılımcı öğretmenlere sorular “**Okulda bir problemle karşılaştığınızda bu problemi nasıl çözmeye çalışırsınız?**” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Okulda Karşılaştıkları Problemleri Çözme Yolları

Temalar	Alt Temalar	Frekans
Kendim çözerim.	Öğrenciyle konuşurum. Yüzyüze iletişim kurarım. Sorunu anlamaya çalışırım. Sorunun kaynağına gitmeye çalışırım. Çözüm yolları üretirim. Çözüm yollarını uygulamaya çalışırım. Sınıf yönetimi ilkelerine göre işlem yaparım.	15
Okul yönetimi ile çözerim.	Okul idaresine bildiririm. Sınıf rehber öğretmenine durumu anlatırım. Veli ile görüşürüm. Rehber öğretmenine danışırım.	5

Tablo 2 incelendiğinde; katılımcıların okulda bir problemle karşılaştığında kullandıkları çözüm yollarından biri olarak katılımcılar kendim çözerim (Öğrenciyle konuşurum. Yüzyüze iletişim kurarım. Sorunu anlamaya çalışırım. Sorunun kaynağına gitmeye çalışırım. Çözüm yolları üretirim. Çözüm yollarını uygulamaya çalışırım. Sınıf yönetimi ilkelerine göre işlem yaparım.), okul yönetimi ile çözerim (Okul idaresine bildiririm. Sınıf rehber öğretmenine durumu anlatırım. Veli ile görüşürüm. Rehber öğretmenine danışırım.) şeklinde belirtmişlerdir.

Katılımcılara “**Çözemediğiniz problemler oluyor mu? Örnek ile açıklar mısınız?**” şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“(K1): İş hayatında tabi ki problemler yaşadığım dönem oldu. Genelde iş arkadaşım ya da öğrenci ise önce iletişim kurarak çözmeye çalışırım. Eğer bu yolla çözemiyorsam yetkili üst makama danışırım. (K10): Oluyor. Ders programı yapılırken benim isteklerim dikkate alınmıyor. (K13): Bu sorunun cevabı her insan için aynıdır. İnsanoğlunun çözemediği bir çok problem bulunmaktadır. Örnek olarak dünyada ekonomik sınıf olarak yoksulluk çeken insanları maddi olarak rahatlatamayız. Buna gücümüz yetmez en azından bizim gibi sıradan insanlar için bu durum böyledir. Öğretmen olarak da genel bir kaynağa bağlı olduğumuzdan her şeye müdahale şansımız yok. (K17): Eğitim-öğretim hayatımda çözemeyeceğim derecede bir problemle karşılaşmadım. (K19): Çözemediğim bazı durumlar oluyor. Sorunlu bir öğrencide bazen tüm çabalara rağmen o sorun ya da problemi ortadan kaldıramıyoruz. Öğretmen, rehberlik servisi ve idare ile iş birliğine rağmen çözülmeyen konular oluyor.

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcı öğretmenlere sorular “**Çözemediğiniz problemler oluyor mu? Örnek ile açıklar mısınız?**” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Çözemediği Problemlerin Var Olma Durumu

Temalar	Alt Temalar	Frekans
Oluyor.	Maddi durumları çözmekte zorlanıyoruz. Eşofman, top, servis vb. tedarik etmekte sıkıntı yaşıyoruz. Ders programlarını bir türlü iyi şekilde ayarlayamıyoruz. Çocukların ailesiyle ilgili problemleri çözmek çok zor oluyor. Başka yerlerdeki arkadaşlardan veya kulüplerden destek almak zorunda kalıyorum.	13
Olmuyor.	Genelde problemlerimi çözüyorum. Büyük problemler olmuyor. Problem olsa bile küçük çapta oluyor ve çözülüyor. Okul idaresinden, rehber öğretmenden, sınıf rehber öğretmeninden destek alıyorum.	7

Tablo 3 incelendiğinde; katılımcıların okulda bir problemle karşılaştığında problemlerin olma durumlarına ilişkin verdikleri cevaplar “oluyor” (Maddi durumları çözmekte zorlanıyoruz. Eşofman, top, servis vb. tedarik etmekte sıkıntı yaşıyoruz. Ders programlarını bir türlü iyi şekilde ayarlayamıyoruz. Çocukların ailesiyle ilgili problemleri çözmek çok zor oluyor. Başka yerlerdeki arkadaşlardan veya kulüplerden destek almak zorunda kalıyorum.), “olmuyor” (Genelde problemlerimi çözüyorum. Büyük problemler olmuyor. Problem olsa bile küçük çapta oluyor ve çözülüyor. Okul idaresinden, rehber öğretmenden, sınıf rehber öğretmeninden destek alıyorum.) şeklinde oluşmuştur.

Katılımcılara “**Okulda karşılaştığımız bir problemi okul müdürüne bildirir misiniz? Okul müdürünüz bu konu da size yardımcı oluyor mu?**” Şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“(K2): Önce kendim çözmeye çalışırım. Konu beni aşıyorsa idare ye müdüre başvururum. (K9): Karşılaştığım probleme göre okul müdürüne bildiririm Okul müdürüm de yardımcı olur. (K11): Bildiririm. Çözüm bulmak için elinden geleni yapar. Kişisel olmadığı sürece. (K14): Okul müdüründen önce silsile sırasına göre bildirim yapmaya çalışırım. Onlar sorunu çözemezse muhakkak okul müdürüne bildiririm. Okul müdürümüze silsile sırasını beklemeden belirttiğim birçok sorun da olmuştur. (K20): Öğrenci ya da veli ile yaşadığım bir sorunu önce kendi yöntemlerimle çözmeye çalışırım. Ancak çözüme ulaşamıyorsam okul müdüründen yardım isterim.”

Katılımcı öğretmenlere sorular “**Okulda karşılaştığımız bir problemi okul müdürüne bildirir misiniz? Okul müdürünüz bu konu da size yardımcı oluyor mu?**” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Karşılaştığı Problemleri Okul Müdürüne Bildirme Durumları

Temalar	Alt Temalar	Frekans
Bildiririm.	Sorunlar oluyor. Öncelikle kendim çözmeye çalışıyorum. Sorunu kendim çözmüş olsam bile mutlaka okul müdürünü bilgilendiririm. Problemleri silsile yoluyla çözmeye çalışıyorum ama mutlaka okul müdürünün haber olur. Kişisel problemler olmadığı sürece okul müdürüne bilgi veririm.	18
Bildirmem.	Genelde problemler çözebileceğim düzeyde olduğu için kendim çözüyorum. Sorunlar ortaya çıkmadan fark etme şansım olduğunda, problemi büyütmeden kendim çözerim.	2

Tablo 4 incelendiğinde; katılımcıların okulda karşılaştığı bir problemi okul müdürüne bildirme durumuna bakıldığında “bildirim” (Sorunlar oluyor. Öncelikle kendim çözmeye çalışıyorum. Sorunu kendim çözmüş olsam bile mutlaka okul müdürünü bilgilendiririm. Problemleri silsile yoluyla çözmeye çalışıyorum ama mutlaka okul müdürünün haber olur. Kişisel problemler olmadığı sürece okul müdürüne bilgi veririm.), “bildirmem” (Genelde problemler çözebileceğim düzeyde olduğu için kendim çözüyorum. Sorunlar ortaya çıkmadan fark etme şansım olduğunda, problemi büyütmeden kendim çözerim.) şeklinde oluşmuştur.

Katılımcılara “**Okulda karşılaştığınızda bir problemi okul müdürüne bildirdiğinizde okul müdürünüzün tepkisi nasıl gerçekleşmektedir? Kısaca bahseder misiniz?**” şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplarından bazıları aşağıdaki gibidir:

(K2): Müdür beye problemi iletip problemin durumuna göre yardımlaşarak beraberce çözmeye çalışırız. (K5): Çözüm odaklı bir yaklaşım sergiliyor. (K7): İlk önce dinliyor halledebileceği birşey ise sıkıntı çıkartmıyor. (K8): Anlayışla karşılıyor, yardımcı olmaya ve çözüm bulmaya çalışıyor. (K15): Okul müdürüm problemlere çözüm odaklı yaklaşır ve problemi çözmemize soğukkanlılıkla yardımcı olmaya çalışır.

Katılımcı öğretmenlere sorular “**Okulda karşılaştığınızda bir problemi okul müdürüne bildirdiğinizde okul müdürünüzün tepkisi nasıl gerçekleşmektedir? Kısaca bahseder misiniz?**” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Karşılaştığı Problemleri Okul Müdürüne Bildirdiğinde Okul Müdürünün Yaklaşımı

Temalar	Alt Temalar	Frekans
Olumlu ve anlayışlı yaklaşır.	Genellik anlayışla karşılar. Problemi çözmek için öncelikle problemin bütün parçalarını dinlemeye, problemi tümüyle anlamaya, çözüm üretmeye ve çözümü uygulamaya gayret eder. Çözüm odaklıdır. Gerekliğinde çözüm için başkalarından yardım ister.	19
Olumsuz yaklaşım sergiler.	Çözebileceği bir problemse elinden geleni yapar. Ancak çözebileceği bir problem değilse çözüm üretmek yerine problemi ötelemeye çalışıyor.	1

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tablo 5 incelendiğinde; katılımcıların okulda karşılaştıkları problemi okul müdürüne bildirdiğinde okul müdürünün yaklaşımı olarak “olumlu ve anlayışlı yaklaşır.” (Genellik anlayışla karşılar. Problemi çözmek için öncelikle problemin bütün parçalarını dinlemeye, problemi tümüyle anlamaya, çözüm üretmeye ve çözümü uygulamaya gayret eder. Çözüm odaklıdır. Gerektiğinde çözüm için başkalarından yardım ister.), “olumsuz yaklaşım sergiler.” (Çözebileceği bir problemse elinden geleni yapar. Ancak çözebileceği bir problem değilse çözüm üretmek yerine problemi ötelemeye çalışıyor.) şeklinde oluşmuştur

Katılımcılara “Okul dışında karşılaştığınız bir problemi okul müdürünüz aracılığıyla çözer misiniz?” şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

(K14): Okul dışında karşılaştığım problemi kendi imkanlarımla çözmeye çalışırım. (K15): Okul dışında öğrenci ile ilgili bir problem yaşarsam çözüme kavuşturmak için okul müdürünü bilgilendiririm. (K16): Hayır. (K17): Okul dışında okul ile ilgisiz herhangi bir problemi müdürüm ya da idarecilerle çözmeye çalışmam. (K18): Bugüne kadar okul dışında herhangi bir problemle karşılaşmadım. Böyle bir durumla karşılaşırsam müdür beyle iletişim kurarak çözmeye çalışırım.”

Katılımcı öğretmenlere sorular “Okul dışında karşılaştığınız bir problemi okul müdürünüz aracılığıyla çözer misiniz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Okul Dışında Karşılaştığı Bir Problemi Okul Müdürü ile Çözme Durumu

Temalar	Alt Temalar	Frekans
Çözerim.	Dışarıda ortaya çıkan problem okulla ilgiliyse mutlaka okul müdürüne bildiririm ve beraber çözmeye çalışırım. Okul müdürünün çözebileceğini düşündüğüm bir problemse mutlaka okul müdürüne bildiririm.	12
Çözmem.	Okul dışındaki bir problemi okul müdürüne bildirmem, kendim çözerim. Okul dışındaki bir problemi neden okul müdürüne bildireyim ki? Okulla ilgisiz bir problemi okul müdürü veya yardımcısına bildirmem. Mümkünse kimseyi karıştırmam.	8

Tablo 6 incelendiğinde; katılımcıların okul dışında karşılaştıkları bir problemi okul müdürüne bildirme ve problemi okul müdürüyle çözme durumu olarak “Çözerim.” (Dışarıda ortaya çıkan problem okulla ilgiliyse mutlaka okul müdürüne bildiririm ve beraber çözmeye çalışırım. Okul müdürünün çözebileceğini düşündüğüm bir problemse mutlaka okul müdürüne bildiririm.), “çözmem.” (Okul dışındaki bir problemi okul müdürüne bildirmem, kendim çözerim. Okul dışındaki bir problemi neden okul müdürüne bildireyim ki? Okulla ilgisiz bir problemi okul müdürü veya yardımcısına bildirmem. Mümkünse kimseyi karıştırmam.) şeklinde oluşmuştur.

Katılımcılara “Karşılaştığınız problemleri çözme konusunda okul müdürünüzün size yaklaşımı nasıldır?” şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

(K15): Okul müdürüm problem durumunda ılımlı bir yaklaşımla sorunu dinleyip anlamaya çalışmaktadır. (K17): Olumsuz yaklaşmamaya çalışır, elimden geleni

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

yaparım der. (K18): Olumlu bir şekilde yaklaşır ve yardımcı olmaya çalışır. (K19): Problemlere karşı yaklaşımı çözüm odaklı olur. (K20): Karşılaştığım problemleri öncelikle kendim çözmeye çalışırım, beni aşan bir durum olduğunda okul müdürümüz çözüm odaklı yaklaşır.”

Katılımcı öğretmenlere sorular “**Karşılaştığınız problemleri çözme konusunda okul müdürünüzün size yaklaşımı nasıldır?**” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Karşılaştıkları Problemleri Çözme Konusunda Okul Müdürünün Yaklaşımı

Temalar	Alt Temalar	Frekans
İstekli	Hangi konuda problem götürürsem götürüyim problemi çözme konusunda isteklidir. Çözüm odaklıdır. Yardımcı olmaya çalışır. Çok özel konular değilse yardımcı olur. Sorunları unutmaz ve sorunları görmezden gelmez. Yapıcıdır.	18
İsteksiz	Problemi öteler. Herkesin problemi kendisinin çözmesini ister. Mecbur kalmadıkça problemlere eğilmez.	2

Tablo 7 incelendiğinde; katılımcıların karşılaştıkları bir probleme okul müdürünün yaklaşımı olarak “İstekli” (Hangi konuda problem götürürsem götürüyim problemi çözme konusunda isteklidir. Çözüm odaklıdır. Yardımcı olmaya çalışır. Çok özel konular değilse yardımcı olur. Sorunları unutmaz ve sorunları görmezden gelmez. Yapıcıdır.), “isteksiz.” (Problemi öteler. Herkesin problemi kendisinin çözmesini ister. Mecbur kalmadıkça problemlere eğilmez.) şeklinde oluşmuştur.

Katılımcılara “**Kültür derslerinizde derslere göre farklılık gösteren sorunlar yaşadığınızı düşünüyor musunuz? Örneklerle açıklayabilir misiniz?**” Şeklinde sorulmuştur. Katılımcıların cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

(K8): *Ders saatine göre öğrencilerin tavrının derse ilgilerinin değiştiğinden dolayı sorun yaşanıyor.*

(K10): *Evet. Düşünüyorum. Bence en büyük sorun ders geçme sisteminden dolayı öğrenciler bazı dersleri önemsemiyor. Sorumluluk şartları çok hafif olduğu için sınıf geçmek için bazı derslere hiç çalışmıyor ve önem vermiyorlar, bazı derslere de daha çok çalışıyorlar. Onlar için önemli olan %50 ortalama tutturmak. Çünkü bu oran kaldığı dersin sorumluluğunu kaldırıyor.*

(K11): *Meslek lisesinde çalışan kültür öğretmenleri için her zaman problem var. Bence her şey öğrencinin kendisinde bitmektedir. Öğretmenin sıfırdan bir şey yapması pek mümkün değil öğrenci istemedikçe. Bizde sayısal dersler sözel derslere göre oldukça düşük seviyede gerçekleşiyor. Akademik olarak seviyeyi her zaman her ders için düşürmek zorunda kalıyoruz.*

(K19): *Dersin sayısına ve etkileme ağırlığına göre öğrenciler açısından bazı kültür derslerini hafife alma durumu yaşıyoruz. Bu durum öğrencilerin derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine sebep oluyor.*

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcı öğretmenlere sorular “**Kültür derslerinizde derslere göre farklılık gösteren sorunlar yaşadığınızı düşünüyor musunuz? Örneklerle açıklar mısınız?**” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde oluşan temalar aşağıdaki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Katılımcıların Kültür Derslerine Göre Farklılık Gösteren Sorunlar Yaşama Durumları

Temalar	Alt Temalar	Frekans
Evet	Öğrenciler meslek derslerine yöneliyorlar. Akademik olarak isteksizler. Derslere devam etmiyorlar. Kültür dersleri önemsenmiyor. Derse karşı önyargılılar. Kültür derslerinin işlerine yaramayacağını düşünüyorlar. Kültür derslerinin gereksiz olduğu düşünülüyor. Sayısal dersleri önemsemiyorlar. Ders geçme sistemi sebebiyle öğrenciler kültür derslerini önemsemiyor.	17
Hayır	Sorun yaşamadım. Dersin kredisi yüksekse sorun olmuyor.	3

Tablo 7 incelendiğinde; katılımcıların kültür derslerine göre farklılık gösteren sorunlar yaşama durumu olarak “Evet” (Öğrenciler meslek derslerine yöneliyorlar. Akademik olarak isteksizler. Derslere devam etmiyorlar. Kültür dersleri önemsenmiyor. Derse karşı önyargılılar. Kültür derslerinin işlerine yaramayacağını düşünüyorlar. Kültür derslerinin gereksiz olduğu düşünülüyor. Sayısal dersleri önemsemiyorlar. Ders geçme sistemi sebebiyle öğrenciler kültür derslerini önemsemiyor.), “hayır.” (Sorun yaşamadım. Dersin kredisi yüksekse sorun olmuyor.) şeklinde oluşmuştur.

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu aşamasında bulgulardan yola çıkılarak sonuçlara, tartışmaya ve önerilere yer verilmiştir.

- Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin okul içerisinde karşılaştıkları problemlerin var olduğunu ve bu problemleri çözerken de öncelikle problemi anlamaya, gerektiğinde öğrencileri dinlemeye, sınıf rehber öğretmene başvurdukları, okul rehber öğretmeninden destek aldıkları halen de problemi çözememişlerse okul müdürü ve aile ile iletişime geçtikleri tespit edilmiştir. Sezgin, Kazancı Tımmaz, Tetik (2020) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda okul müdürlerinin, okulda akademik ve bürokratik çeşitli sorunlar yaşadığı ve bu sorunların çözümünde iletişim kurmaya ve adil yaklaşıma özen gösterdikleri belirlenmiştir.
- Katılımcı öğretmenlerin genellikle karşılaştıkları problemleri okul müdürüne çekinmeden söyledikleri, okul müdürlerinin de problemleri durumu anlamaya çalıştıkları ve sorunu çözmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Özdoğru (2021) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda okul müdürlerinin çeşitli sorunlarla başa çıkarken yönetsel ve bireysel olmak üzere farklı stratejilere başvurduklarını, öğretmenlerle paylaştıklarını ifade etmişlerdir.
- Katılımcı öğretmenlerin çoğunun hem okul içerisinde hem de okul dışındaki problemleri okul müdürüne bildirdikleri, okul müdürlerinden destek istedikleri görülmüştür. Ancak okul dışındaki bir problemleri okul müdürüne bildirip çözüm aramakta daha isteksiz oldukları görülmüştür. Karaca & Karaca (2021) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda okul yöneticilerinin problem çözme becerileriyle ilgili olarak yöneticilerin problem çözme algılarının olumlu olduğu belirlenmiştir.
- Katılımcı öğretmenlerin meslek lisesinde görev yapmaları sebebiyle kendi branşları olan kültür derslerinin öğrenciler tarafından önemsenmediğini, ders sayısı az olan

derslere öğrencilerin girmek istemediğini, kredili sistem nedeniyle öğrencilerin meslek derslerine yöneldiğini, öğrencilerin akademik bilgiye karşı önyargılı olduklarını belirtmişlerdir.

- Katılımcı öğretmenler, yaşadıkları sorunları okul müdürlerine iletmış olsalar da, bu sorunların çözüme kavuşturulamadığına dair bir durumdan bahsetmişlerdir. Bu sorunlar arasında malzeme eksikliği, kıyafet eksikliği, servis durumu gibi konular bulunmaktadır. Yalçın'ın (2017) araştırması sonuçlarına göre, öğretmenler istenmeyen okul yöneticisi davranışları arasında en çok okul yöneticilerinin liderlik becerisinin eksik olduğu görüşünü paylaşmışlardır. Ayrıca, öğretmenler okul yöneticilerinin sorun çözme becerisinin olmaması, yöneticiliğinin zayıf olması, iletişim becerisinin yetersiz olması, sorumluluktan kaçması gibi görüşleri de sıkça dile getirmişlerdir.
- Aslanargun ve Bozkurt'un (2012) çalışması sonuçlarına göre, okul müdürleri mesleki ve ahlaki sorumluluklardan ziyade yasal sorumluluklara daha fazla önem vermektedir. Eldeki imkanlarla yönetim görevini yerine getirmeye çalıştıkları ve görev ve sorumluluk temelinde yapıyı öncelikli tuttıkları belirtilmiştir. Ancak, okul ikliminin öğrenmeye ve öğretmeye uygun hale getirilmesi sürecinde yeterince önemsenmediği veya diğer yapısal ve donanımsal sorunların gerisinde kaldığı ifade edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

- Okullardaki öğretmenlerin malzeme, servis vb. problemlerinin çözülmesi gerekmektedir. Ayrıca okulların donanım olarak eksiklikleri öğretmenlerin istedikleri şekilde eğitim vermelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple bu sorunlar çözülmesi önemlidir.
- Katılımcılar, okul müdürlerinin genellikle problem çözmeye istekli olduklarını belirtmişlerdir. Ancak okul müdürlerinin problem çözme konusunda bilimsel yolları tercih etmelerinin daha doğru olacağı söylenebilir.
- Katılımcılar karşılaştıkları problemleri okul yönetimine bildirmektedirler. Ancak problemlerin hiç ortaya çıkmadan çözümlenmesi için okul ve aile iş birliğinin en üst düzeyde tutulmasına çalışılması gerektiği söylenebilir.
- Meslek lisesinde görev yapan öğretmenler branşları olan kültür derslerinin öğrenciler tarafından önemsenmediğini belirtmişlerdir. Ders geçme ve kredili sistemin incelenip düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Aslanargun, E. & Bozkurt, S. (2012). Problems That Principals Face In School Administration. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(2), 349-368.
- Berkant, H. G. & Hekimoğlu, E. (2021). Spor lisesi öğrencilerinin eğitimde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 5(1), 79-96.
- Kahyaoğlu, F. B. (2019) Mesleki Gelişim Seminerlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Kültür Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

- Karaca, İ. & Karaca, N. (2021). Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Beceri Algılarının İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 181-200.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Özdoğru, M. (2021). Covid-19 Salgınında Okul Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlarla Başa Çıkma Stratejileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 1-14.
- Sadıkoglu, İ. & Tuna, C. (2021). Okul Müdürlerinin Görevlerini Yerine Getirirken Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri. *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2(1), 65-79.
- Sert, Ö. (2007). *Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulaması ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi*. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Sezgin, F., Kazancı Tınmaz, A. & Tetik, S. (2020). Okul Müdürlerinin Problem Algılama ve Çözme Süreçlerinde Dikkate Aldıkları Değerler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 748-764.
- Tunç, B., Yıldız, S., Doğan, A. (2015). Meslek liselerinde disiplin sorunları, nedenleri ve çözümü: bir durum analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 384-403.
- Yalçın, S. (2017). Öğretmenlerin Algılarına Göre İstenmeyen Okul Yöneticisi Davranışları. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(69), 105-116.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.